

NIK: WYDATKI OBRONNE W 2017 R. PONIŻEJ 2 PROC. PKB, MON NARUSZYŁO USTAWĘ

W 2017 r., przeznaczając ponad 500 mln zł z budżetu obronnego na zakup samolotów do przewozu VIP-ów, MON naruszyło przepisy ustawy modernizacyjnej, nakazujące wydawać na obronność co najmniej 2 proc. PKB – stwierdziła Najwyższa Izba Kontroli. Zwróciła też uwagę, że wydatki na samoloty dla najważniejszych osób w państwie były prawie dwa razy wyższe niż zakładano w uchwale rządu. Zasadniczo jednak NIK uznała, że w ub.r. zachowano zasady gospodarowania środkami publicznymi.

Takie informacje padły we wtorek wieczorem na posiedzeniu sejmowej podkomisji ds. budżetu, finansów oraz struktury sił zbrojnych. Omawiała ona sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w zakresie obrony narodowej (głównie części 29 budżetu państwa – Obrona narodowa, gdzie znajduje się gros wydatków państwa na ten cel). Jednocześnie swoją analizę przedstawiła Najwyższa Izba Kontroli, która co roku sprawdza, jak realizowany jest budżet państwa. I sprawozdanie MON, i analiza NIK dotyczyły roku 2017 r., gdy resortem kierował minister Antoni Macierewicz, a za modernizację techniczną sił zbrojnych odpowiadał wiceminister Bartosz Kownacki. Obaj zostali zdymisjonowani w styczniu 2018 r.

Ustalenia Izby przedstawił Ryszard Nojszewski z Departamentu Obrony Narodowej NIK. Na pierwszym miejscu wśród nieprawidłowości wymienił realizację programu wieloletniego "Zabezpieczenie transportu powietrznego najważniejszych osób w państwie (VIP)". Ustanowił go rząd uchwałą z czerwca 2016 r. Stanowiła ona, że finansowanie programu będzie realizowane "przez coroczne zwiększenie limitu wydatków obronnych ponad minimalny poziom" określony w ustawie o przebudowie i modernizacji technicznej sił zbrojnych. W ówczesnym brzmieniu (teraz już zmienionym) stanowiła ona, że na finansowanie potrzeb obronnych państwo przeznaczają co roku ze swego budżetu wydatki w wysokości nie niższej niż 2 proc. produktu krajowego brutto z roku poprzedniego. Zgodnie z uchwałą rządową owa kwota ponad 2-proc. limit, która miała być przeznaczona na samoloty dla VIP-ów, w latach 2016-21 miała wynieść do 1,7 mld zł.

Tymczasem – jak zwróciła uwagę NIK – w 2017 r. na realizację programu dotyczącego samolotów wydano 727,1 mln zł, w tym 200 mln z rezerwy celowej oraz 527,1 mln zł ze środków przeznaczonych na finansowanie potrzeb obronnych, czyli z owych 2 proc. na obronność, o których mowa w ustawie modernizacyjnej.

Czytaj też: [MON z ponad 40-miliardowym budżetem](#)

Tym samym – jak powiedział przedstawiciel NIK – o 527,1 mln zł przekroczono limit wydatków na program samolotów dla VIP-ów, który był ustalony w ustawie budżetowej.

Co więcej, jak referował wicedyrektor z NIK, pomniejszenie limitu wydatków obronnych o ponad 500 mln zł "skutkowało naruszeniem" ustawy modernizacyjnej, a konkretnie przepisu, który mówił, że wydatki obronne powinny wynosić, co najmniej 2 proc. PKB z roku poprzedniego. Skutkiem – zdaniem NIK – było także naruszenie uchwały Rady Ministrów, a konkretnie paragrafu, który mówił, że samoloty dla VIP-ów zostaną sfinansowane poprzez coroczne zwiększenie wydatków obronnych ponad 2 proc. PKB.

NIK stwierdziła jeszcze jedno. Umowy na zakup małych i średnich samolotów (dwa Gulfstreamy G550 i trzy Boeingi 737) do przewozu najważniejszych osób w państwie oznaczały dla państwa wydatek blisko 3,1 mld zł, czyli o prawie 1,4 mld zł więcej niż całkowity koszt zakupów określony w rządowym programie (wspomniane 1,7 mld zł).

Czytaj też: [Nie każdy lot prezydenta ze statusem HEAD \[OPINIA\]](#)

Lista nieprawidłowości stwierdzonych przez NIK jest dłuższa. Jednak pozostałe przypadki nie są tak poważne jak te dotyczące samolotów dla VIP. Chodzi m.in. o niespełnianie części wymagań przez wydruki ksiąg rachunkowych prowadzonych przez resort oraz o niewydanie przez MON rozporządzenia, w wyniku czego powstały zobowiązania na ponad 120 tys. zł, co dotyczyło ponad 90 żołnierzy obrony terytorialnej.

Szczegółowej kontroli NIK poddała kwotę 2,8 mld zł, czyli 7,5 proc. zrealizowanych wydatków MON. Na tej podstawie Izba stwierdziła, że zasadniczo zachowano zasady gospodarowania środkami publicznymi. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydawania pieniędzy publicznych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalnym i rachunkowym.

Czytaj też: [Kolejny rok czarterowania Embraerów przez MON? Trwają negocjacje](#)

Z wyliczeń przedstawionych przez przedstawiciela NIK wynikało, że w 2017 r. MON wydało na rozwój sił zbrojnych 11,2 mld zł, a na ich utrzymanie – 15,4 mld zł (w obu tych pozycjach łącznie plan wydatków zrealizowano w 98 proc.). Wydatki majątkowe wyniosły 9,8 mld zł (99,6 proc. planu po zmianach). Udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków w 2017 r. wyniósł 26,7 proc. i był niższy niż w 2016 r. (27,8 proc.). Ta obniżka była jedną z rzeczy, na które NIK zwróciła uwagę w swojej analizie, poza przedstawieniem ogólnej oceny i wypunktowaniem wspomnianych już nieprawidłowości.

Ponadto Izba zwróciła uwagę m.in. na:

- niskie – jak to określił Nojszewski – wykonanie wydatków budżetowych przez Inspektorat Uzbrojenia – zostały one najpierw zaplanowane na 8,8 mld zł, potem zmniejszone do poziomu 7,7 mld zł; zrealizowane wydatki wyniosły natomiast 7,3 mld zł (94,4 proc. planu po zmianach oraz 82,5 proc. planu przed zmianami);
- postępujący wzrost kwot zaliczek udzielanych kontrahentom przez Inspektorat Uzbrojenia oraz Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych na zakup uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz na realizację inwestycji budowlanych – ogólna kwota udzielonych zaliczek nierozliczonych na koniec 2017 r. wynosiła 9,4 mld zł, w tym 9,2 mld zł w IU MON. Nojszewski zwracał przy tym uwagę, że ubiegłym roku IU MON wydał 7,3 ml zł. – *Zatem relacja nierozliczonych zaliczek na koniec roku do wydatków wykonanych w tym roku wyniosła 126,5 proc. W 2016 r. relacja ta wyniosła blisko 123 proc., natomiast w 2015 r. – 89 proc.* – powiedział wicedyrektor z NIK. Dodał, że kwota zaliczek nierozliczonych na koniec 2017 r. była blisko dwa razy większa niż na koniec 2015 r.

Odnosząc się do analizy NIK, wiceminister obrony Wojciech Skurkiewicz powiedział jedynie, że MON poinformowało NIK o sposobie wykorzystania uwag Izby oraz wykonania wniosków pokontrolnych. – *Minister obrony narodowej nie zgłosił zastrzeżeń co do samego wystąpienia pokontrolnego* – dodał Skurkiewicz.

Nieoficjalnie przedstawiciele MON podkreślają, że wydatki na samoloty do przewozu najważniejszych osób w państwie miały umocowanie w ustawie budżetowej, która jest aktem wyższej rangi niż uchwała Rady Ministrów. Zwracają też uwagę, że samoloty do przewozu VIP-ów należą do majątku MON.

Czytaj też: [Sukcesy i porażki modernizacji. Kownacki: Wisła największym osiągnięciem rządu PiS \[SKANER Defence24\]](#)

Zanim została przedstawiona analiza NIK, podstawowe informacje o realizacji budżetu MON na 2017 r. zaprezentował wiceminister Skurkiewicz. Wynikało z nich, że budżet resortu w części 29 – Obrona narodowa wynosił 36 854,9 mln zł. W trakcie roku został zmieniony do poziomu 36 760,3 mln zł (205,4 mln przesunięto do MON z rezerwy budżetowej, zaś 300 mln zł przeznaczono do realizacji do innych części budżetu państwa).

Na koniec 2017 r. wydano 36 184,1 mln zł, czyli 98,4 proc. planu po zmianach. Zdecydowaną większość kwoty niewykorzystanej stanowiły wydatki niewygasające (512,5 mln zł), czyli takie, które można było zrealizować do końca marca 2018 r. W sumie w tym terminie MON zrealizowało wydatki na kwotę 36 696,6 mln zł, czyli 99,8 proc. planu na 2017 r.

MON podaje jednak, że zrealizowane wydatki obronne wyniosły 37 282 mln zł, bowiem prócz wspomnianych 36 696,6 mln zł w części 29 – Obrona narodowa, wykorzystano także 585,3 mln zł na wydatki obronne zapisane w innych częściach ustawy budżetowej.

Czytaj też: [Pierwszy B737 dla VIP-ów wylądował w Warszawie \[FOTO\]](#)

Z wyliczeń resortu, uwzględniających zakup samolotów dla VIP-ów, wynika, że wydatki obronne w 2017 r. wyniosły 2,01 proc. PKB z 2016 r., przyjętego na etapie formułowania budżetu na rok 2017.

Zrealizowane wydatki obronne państwa wyniosły 37 282,0 mln zł, co – uwzględniając zwiększenie budżetu z rezerwy celowej na zakup samolotów do transportu najważniejszych osób w państwie VIP o 200 mln zł – stanowi 2,01 proc. w stosunku do prognozowanej wartości PKB na 2016 r., przyjętej na etapie formułowania budżetu na rok 2017.

informacja MON dla sejmowej podkomisji ds. budżetu, finansów oraz struktury sił zbrojnych

Na zakończenie posiedzenia podkomisja – bez żadnej dyskusji – zaproponowała, by sejmowa komisja obrony przyjęła opinię, z której wynika wykonanie budżetu MON w 2017 r. zostało ocenione pozytywnie. Komisja zbierze się we środę wieczorem. Jej opinia zostanie następnie przesłana

sejmowej komisji finansów publicznych. Treść opinii jest raczej przesądzona, bowiem decydujący głos ma sejmowa większość.

Czytaj też: [MON: 1,5 mld na obronę terytorialną w 2018 roku, 800 mln - na samoloty VIP](#)